

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

2023 YILINDA FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ GETİRİ ORANLARI

MUHAMMED FURKAN ÇETİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Ocak 2024
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1.	GİRİŞ	1
2.	FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ NOMİNAL GETİRİ ORANLARI	1
2.1	Dolar	1
2.2	Euro	2
2.3	Gram Altın.....	2
2.4	Mevduat Faizi.....	3
2.5	BIST 100	4
3.	FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ REEL GETİRİ ORANLARI	4
4.	SONUÇ	5
5.	KAYNAKÇA	5

1. GİRİŞ

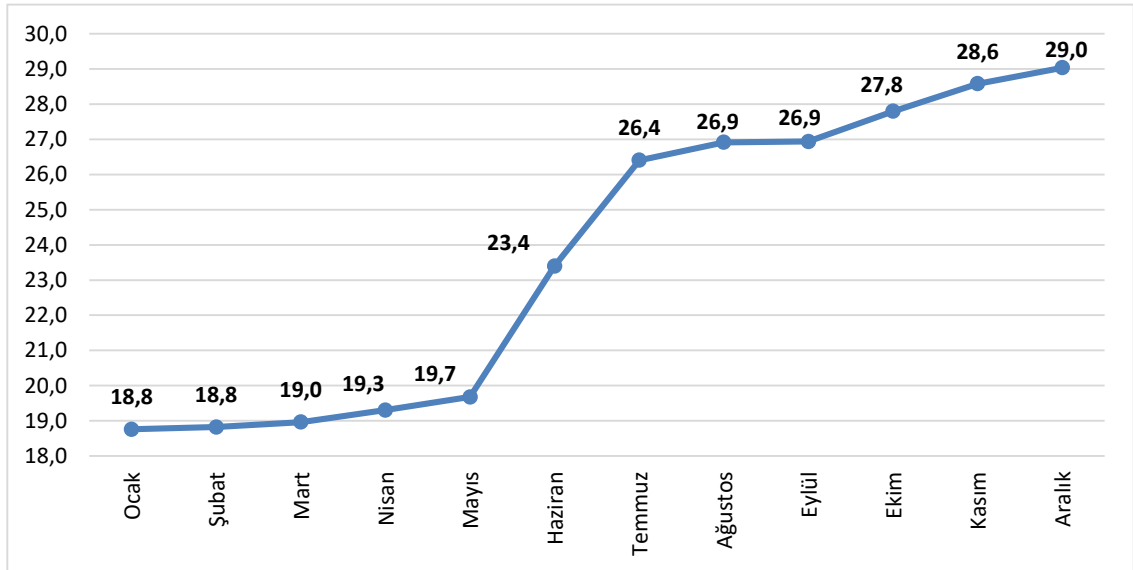
2023, 2022 gibi yüksek enflasyonun yaşandığı bir yıl olarak öne çıkmıştır. TÜFE'nin 2022'de %64,27 olarak gerçekleştiği döneme kıyasla, 2023'te bu oran hemen hemen aynı seviyede, %64,77 olarak kaydedilmiştir. Yüksek enflasyonun etkisiyle, tasarruf sahiplerinin varlıklarını doğru yatırım araçlarına yönlendirmelerinin kritik bir öneme sahip olduğu açıkça görülmektedir. Bu raporda 2023 yılında finansal yatırım araçlarının nominal ve reel getiri oranları incelenerek analiz edilecektir.

2. FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ NOMİNAL GETİRİ ORANLARI

2.1 Dolar

2023 yılının ilk beş ayında sabit bir bantta hareket eden dolar, genel seçim sonuçlarının belli olup yeni ekonomi yönetiminin göreve gelmesiyle serbest bırakılmıştır. Hem üstündeki baskının kalkması hem de yeni ekonomi yönetiminin bir parçası olan yeni TCMB yönetiminin beklentilerin altında faiz artışı yapması, Haziran ve Temmuz aylarında doların çok ciddi değer kazanmasına sebep olmuştur. Ağustos ayına kadar yükselişini sürdüren dolar Ağustos ayında beklentinin üzerinde bir faiz artışıyla bir miktar değer kaybetmiştir Eylül ayından itibaren kontrollü bir şekilde artan dolar her ay yaklaşık enflasyon oranınca artmıştır. 1 Ocak 2023 tarihinde 18,70 seviyesinde olan dolar, 31 Aralık 2023 tarihinde 29,44 olmuştur. Dolarda yıllık nominal getiri %57,4 olmuştur.

Grafik 1. Aylara Göre Ortalama Dolar Kuru (2023, TL)

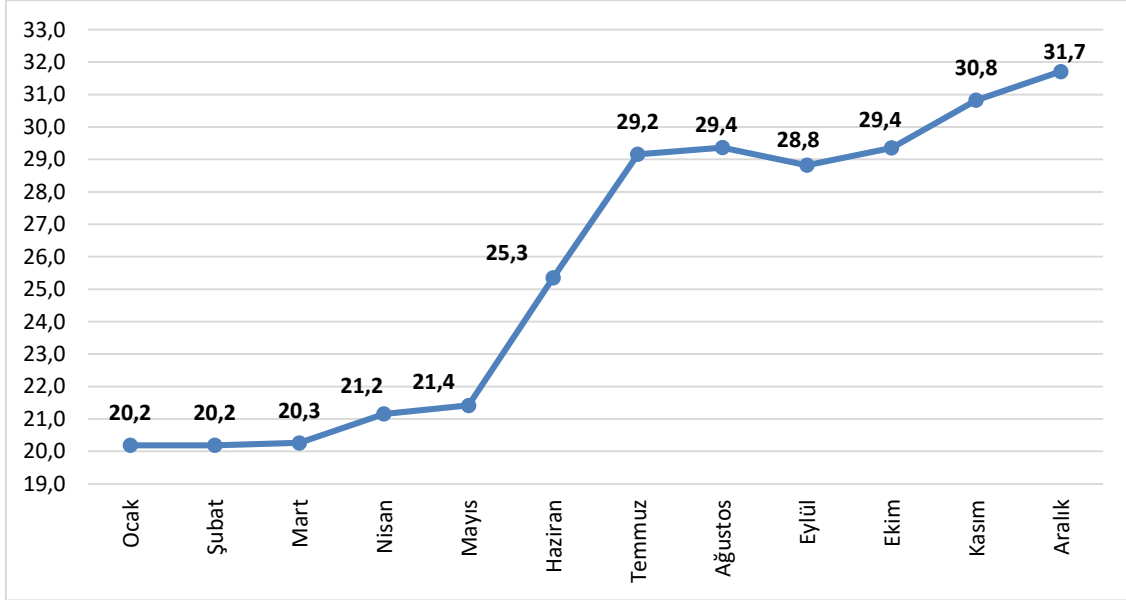
Kaynak: TCMB

2.2 Euro

2023 yılının başında dolar ile benzer bir hareket sergileyen euro, Mart ayında dolar-euro paritesi yükseldiği için bir miktar daha fazla artmıştır. Temmuz ayında ise dolar-euro paritesinin 1,12 seviyesinden 1,05 seviyesinin altına inmesiyle aşağı yönlü bir hareket sergilemiştir. Sene sonuna doğru paritenin 1,10 bandına yükselmesiyle, euroda yukarı yönlü hareketler olmuştur.

1 Ocak 2023 tarihinde 19,98 seviyesinde olan euro, 31 Aralık 2023 tarihinde 32,57 olmuştur. Euroda yıllık nominal getiri %63 olmuştur. 2023 yılı başında 1,06 olan euro-dolar paritesi 2022 yılının sonunda 1,10 olmuştur. Pariteden dolayı, euro dolara kıyasla yatırımcısına daha yüksek bir nominal getiri sağlamıştır.

Grafik 2. Aylara Göre Ortalama Euro Kuru (2023, TL)

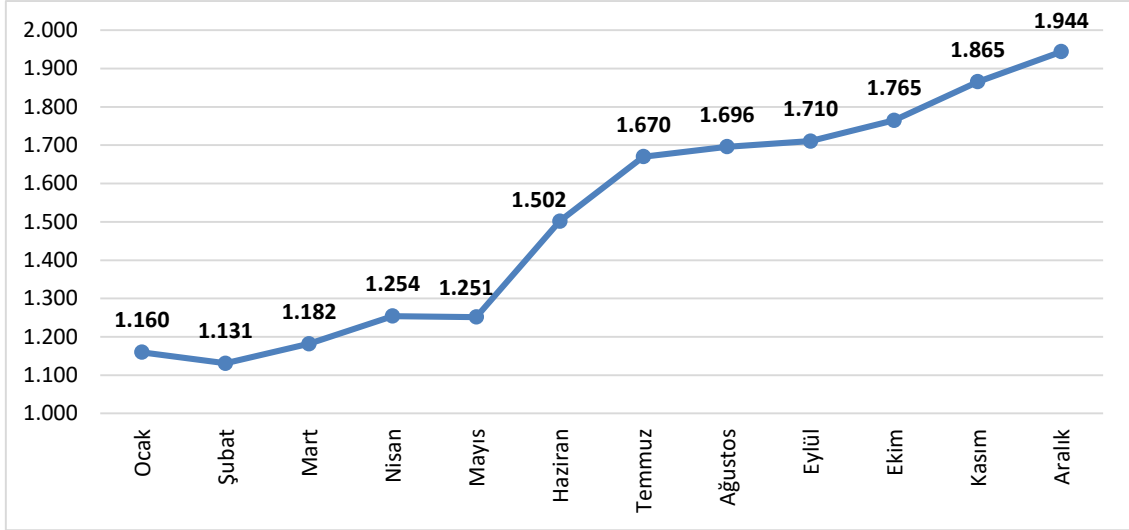

Kaynak: TCMB

2.3 Gram Altın

2023 yılının başında dalgalı bir seyir izleyen gram altın, Haziran ve Temmuz aylarında doların artışıyla yukarı yönlü hareket sergilemiştir. Temmuz ayından Ekim ayına kadar yatay seyreden gram altın, İsrail'in Gazze'yi işgal etmesiyle artan jeopolitik riskler ve aynı dönemde beklenenden iyi gelen ABD enflasyonu FED'in faiz indirim ihtimalini yukarı yönlü fiyatlamıştır. Bu dönemde 1.800 dolar seviyesinde olan ons altın çok hızlı bir şekilde 2.000 dolar seviyesini aşmıştır. Gram altın, hem ons altındaki yükseliş hem de dolardaki artış sayesinde yatırımcısına yüksek getiri sağlamıştır. 1 Ocak 2023 tarihinde 1.097 TL olan gram altın, 31 Aralık 2023 tarihinde 1.962 TL olmuştur. Gram altında yıllık nominal getiri %78,85 olmuştur.

Grafik 3. Aylara Göre Ortalama Gram Altın (2023, TL)

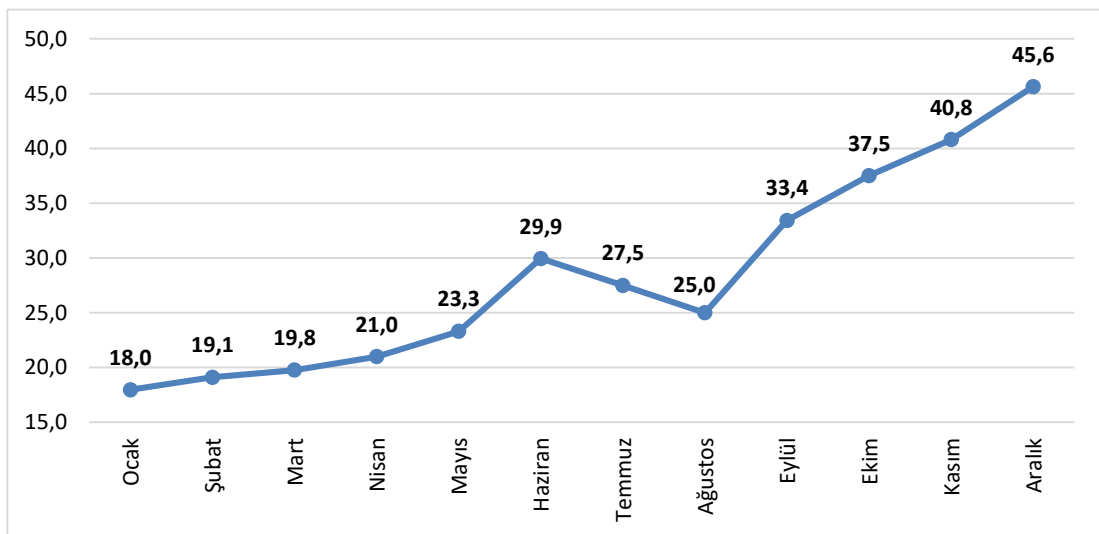

Kaynak: Bloomberg

2.4 Mevduat Faizi

TCMB, portföyünde TL payı düşük bankalara sürekli ek yükümlülükler getirdiği için 2023 yılının Haziran ayına kadar mevduat faizleri sürekli artmıştır. Göreve gelen yeni TCMB yönetiminin bu yükümlülükleri azaltmasıyla mevduat faizi Ağustos ayına kadar düşüş trendine girmiştir. Ayrıca aynı dönemde politika faizinin beklenilenden az artırılması da mevduat faizlerinin düşmesine sebep olmuştur. TCMB yönetimi bu gelişmelerin üzerine Ağustos ayında bankaların KKM (Kur Korumalı Mevduat) hesaplarına ek yükümlülükler getirerek standart TL mevduatın cazibesini artıracak bir tebliği yayınlamıştır. Ayrıca bu dönemde faiz oranlarında daha kararlı artışlar yapılarak TL mevduat faizlerinin artması sağlanmıştır. Ağustos ayında mevduat faizi %25 seviyesine düşmüşken atılan adımların etkisiyle yılı %45,6 seviyesinde tamamlamıştır.

Grafik 4. TL Üzerinden Açılan Mevduatların Aylara Göre Ortalama Faiz Oranı (2023, %)

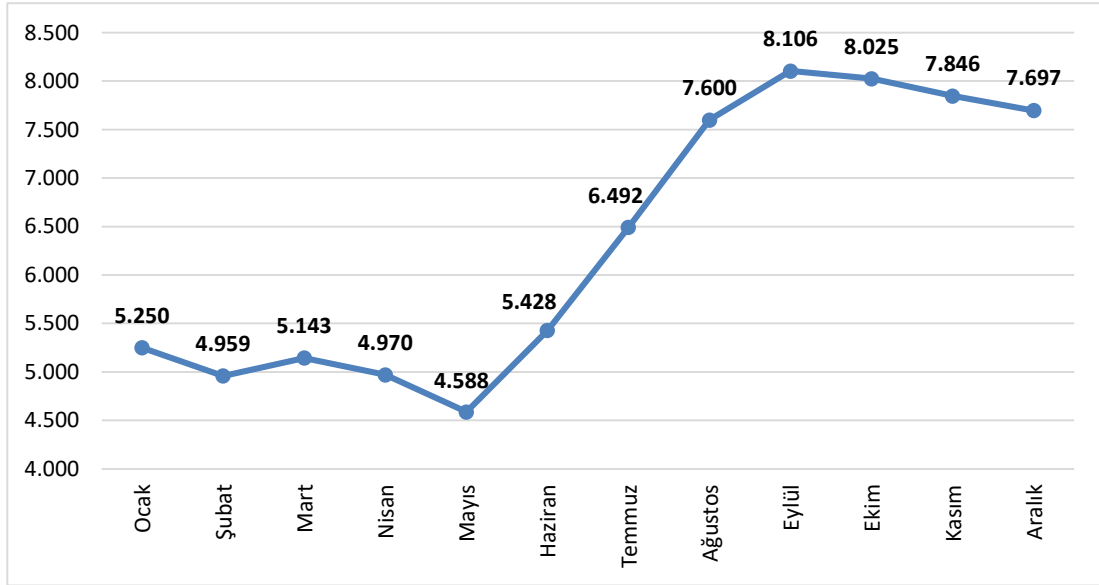

Kaynak: TCMB

2.5 BIST 100

BIST 100, 2023 yılının ilk beş ayında yaşanan deprem felaketi ve genel seçim sürecinden dolayı Mayıs ayına kadar düşüş yaşamıştır. Genel seçim sonrası mevcut iktidar aynı kalmış ancak ekonomi yönetiminde ciddi değişiklikler olmuştur. Yeni ekonomi yönetimi, uygulanmakta olan heterodoks ekonomi politikalarından ortodoks ekonomi politikalarına geçmesi bir güven ortamı yaratmış ve borsada Eylül ayına kadar ciddi yükselişlere sebep olmuştur. Ayrıca bu dönemde parasal sıkılaşma yeterli seviyede olmadığı için yatırımcılar için BIST 100 cazibesi yüksek bir yatırım aracı olmuştur. Ağustos ayındaki PPK (Para Politikası Kurulu) toplantısında TCMB beklenilenin üzerinde bir faiz artışı yapması parasal sıkılaşmanın dozunun yükseleceği beklentisi oluşmuştur. Bu aydan sonra mevduat faizinin yatırımcılar için cazip bir yatırım aracı haline gelmesi BIST 100'ü olumsuz etkilemiştir. Grafikten görüleceği üzere BIST 100'de Eylül ayından itibaren sürekli düşüş yaşanmıştır. 1 Ocak 2023 tarihinde 5.661 puan olan BIST 100, 31 Aralık 2023 tarihinde 7.470 puan olmuştur. BIST 100'de yıllık nominal getiri %31,96 olmuştur.

Grafik 5. Aylara Göre Ortalama BIST 100 Kapanışları (2023, Puan)

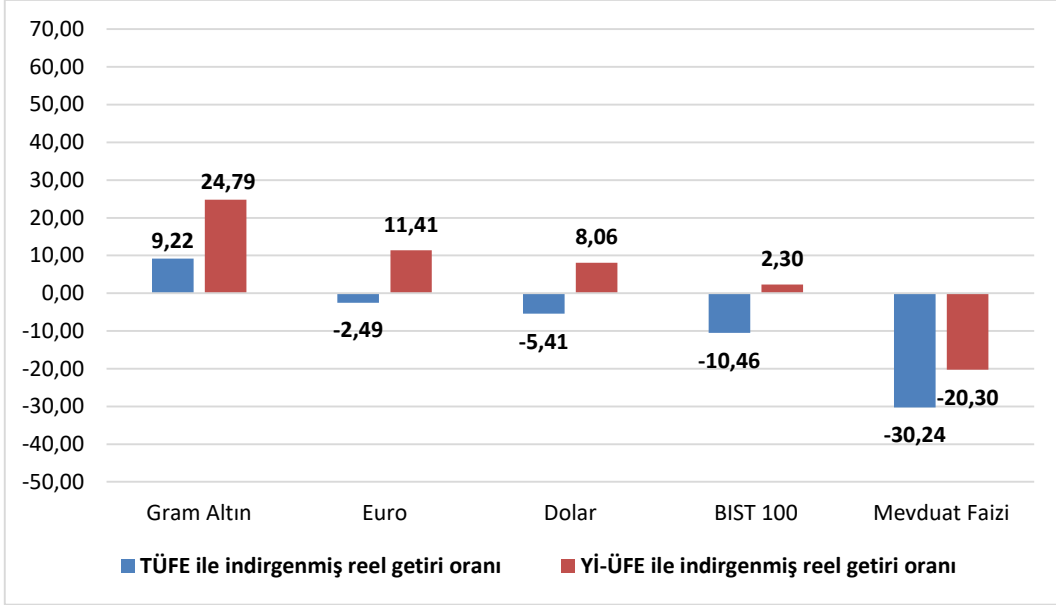

Kaynak: Borsa İstanbul

3. FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ REEL GETİRİ ORANLARI

Finansal yatırım araçlarının getirisi reel olarak değerlendirildiğinde; gram altın, TÜFE ile indirildiğinde %9,22, Yİ-ÜFE ile indirildiğinde %24,79 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı olmuştur. Ayrıca gram altın hem TÜFE hem Yİ-ÜFE'ye göre reel getiri sağlayan tek yatırım aracı olmuştur. Euro, dolar ve BIST 100 TÜFE'ye göre kaybettirirken, Yİ-ÜFE'ye göre kazandırmışlardır. Euro, dolar ve BIST 100 TÜFE'ye göre sırasıyla %-2,49, %-5,41 ve %-10,46 kaybettirirken, Yİ-ÜFE'ye göre sırasıyla %11,41, %8,06 ve %2,30 kazandırmışlardır. Mevduat faizi hem TÜFE'ye göre hem Yİ-ÜFE'ye göre yatırımcısına kaybettirmiştir. Mevduat faizinde TÜFE'ye göre kayıp %-30,24 olurken, Yİ-ÜFE'ye göre %-20,30 olmuştur.

Grafik 6. Finansal Yatırım Araçlarının Yıllık Reel Getiri Oranları (2023,%)

Kaynak: TÜİK

4. SONUÇ

2023 yılında finansal yatırım araçlarının hepsi nominal getiri sağlamıştır. Ancak hem TÜFE'ye hem Yi-ÜFE'ye göre reel olarak getiri sağlayan tek finansal yatırım aracı gram altın olmuştur. Gram altının reel getiri elde etmesini sağlayan en önemli sebepler, artan jeopolitik gerilim ve FED'in faiz indirme beklentisi olmuştur. Dolar ve euro birbirine benzer performans sergilerken BIST 100 bu iki yatırım aracına kıyasla negatif ayrılmıştır. Yatırımcısına reel olarak en çok kaybettiren yatırım aracı mevduat faizi olmuştur. Mevduat faizi hem TÜFE'ye göre hem Yi-ÜFE'ye göre yatırımcısına kaybettiren tek yatırım aracı olmuştur. Mevduat faizinin bu denli kötü performans gösterme sebebinin, uygulanan reel negatif faiz politikasının olduğu düşünülmektedir.

5. KAYNAKÇA

- “Bankalarca Açılan TL Mevduatlara Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları” – TCMB
<https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?evds/dashboard/990>
- Borsa İstanbul
<https://borsaistanbul.com/tr/>
- “Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları, Aralık 2023” – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Finansal-Yatirim-Araclarinin-Reel-Getiri-Oranlari-Aralik-2023-49510>